



Enhed
Ældre

Sagsnr.
2021 - 2542

Doknr.
681071

Dato
29-03-2023

Høringsnotat

Høringsnotat til forslag om lov om ændring af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet (Justering af skriftlighedskravet og mulighed for forsøg med selvvisitation til tilbud, der træder i stedet for madservice).

1. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været i høring i perioden 27. februar 2023 til 27. marts 2023.

Lovforslaget har været sendt i høring hos:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, BL - Danmarks Almene Boliger, Børne- og Undervisningsministeriet, Center for Sund Aldring – KU, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Sygeplejeråd, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske SOSU-skoler & Danske SOSU-skolerne – Bestyrelserne, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De sammenvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Det Centrale Handicapråd, Digitaliseringsstyrelsen, Domstolsstyrelsen, EGV, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsministeriet, Faglige Seniorer, Finansministeriet, FOA – Fag og Arbejde, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FDS), Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), HK Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, Justitsministeriet, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kost & Ernæringsforbundet, Langeland Kommune, LO's Faglige Seniorer, Lægeforeningen, Middelfart Kommune, National Videnscenter for Demens, OK-Fonden, PLO, Pårørendegruppen for svage ældre, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbundet, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), Sundhedsstyrelsen, Viborg Kommune, VIVE, Ældre Sagen.

Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

2. Modtagne høringssvar

Der er indkommet høringssvar inden for fristen fra følgende høringssparter:

Ankestyrelsen, Dansk Erhverv, Datatilsynet, Det Danske Madhus, Digitaliseringsstyrelsen, FOA, KL, Kost og Ernæringsforbundet, Langeland Kommune, Viborg Kommune, Ældresagen.

Danske Regioner, Danske Ældreråd, DemensKoordinatorer i Danmark, Erhvervsministeriet, og National Videnscenter for Demens har afgivet høringssvar om, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Alle høringssvar offentliggøres på Høringsportalen.

I notatet er alene medtaget de væsentligste punkter fra høringssvarene.



3. Ændringer på baggrund af høringen

De modtagne høringssvar har givet anledning til følgende ændringer i lovforslaget:

- Der er præciseret i lovtekst og bemærkninger, at velfærdsaftalekommunerne kan undlade at træffe afgørelser om tilbud, der træder i stedet for madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, og i stedet give borgere mulighed for selv at tilmelde sig det tilbud, der træder i stedet for madservice. Dette er således en præcisering af, at hjemlen alene omfatter madserviceordningen og ikke praktisk støtte til madlavning i hjemmet i medfør af servicelovens § 83, stk. 1, nr. 2. Det er endvidere i bemærkningerne præciseret, at borgere, der ønsker at ansøge om praktisk støtte til madlavning i hjemmet, efter forslaget fortsat vil have mulighed for at modtage en afgørelse herom på baggrund af kommunens konkrete og individuelle vurdering.

Der bemærkes, at der som følge af den lovtekniske gennemgang har været behov for at justere den foreslåede § 9 a, stk. 3, således at det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse efter § 9, stk. 1, når en borger ikke kan forventes selv at kunne tilmelde sig et tilbud efter dennes bestemmelses stk. 1, eller ikke ønsker at benytte et sådant tilbud. Denne justering betyder, at kommunalbestyrelsen ikke kan gøre det obligatorisk at anvende en digital selvbetjeningsløsning.

Endelig er der som følge af den lovtekniske gennemgang foretaget justeringer af sproglig og teknisk, herunder lovteknisk, karakter.

4. Bemærkninger til lovforslaget

4.1. Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv understreger i deres høringssvar vigtigheden af, at man ikke går på kompromis med borgerens frie valg i frikommunerne. Reglerne om frit valg er i Dansk Erhvervs optik ikke-fravigelige. Reglerne er ikke unødigt bureaukrati, men derimod en garanti for en grundlæggende rettighed til at træffe egne valg om helt grundlæggende forhold i borgerens hverdag. Derfor er hegnspæle vedrørende reglerne om frit valg af leverandør af praktisk hjælp, personlig pleje samt madservice for Dansk Erhverv stadig et centralt element, og det bør fortsat fremgå tydeligt, at såfremt kommunen vælger af afvige fra reglerne, må dette ikke ske på bekostning af borgerens medbestemmelse og ret til at træffe egne valg.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Med den politiske aftale om velfærdsaftaler på ældreområdet fra december 2020 samt lov om velfærdsaftaler på ældreområdet gives der frihed fra reglerne om frit valg af leverandør, herunder fritvalgsbeviser, jf. servicelovens §§ 91-92 og bekendtgørelse om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83.

Formålet med velfærdsaftalerne er at skabe øget kvalitet, nærhed og faglighed i den hjælp, som borgerne modtager samt at skabe rum for i højere grad at tilgode den enkelte ældres individuelle behov. Det er op til kommunerne, hvorvidt de vil benytte denne frihed til at lave forsøg med det frie valg af leverandør. Velfærdsaftalerne skal give mulighed for at kommuner, plejehjem og hjemmeplejen i de tre kommuner vil afprøve nye løsninger i den måde de tilrettelægger ældreplejen med henblik på at sikre de ældre mere nærhed og bedre omsorg og pleje.

Det bemærkes, at det af lovforslagets bemærkninger fremgår, at der er intet i lovforslaget, der vil svække borgerens frie valg.

På den baggrund finder ministeriet ikke anledning til at ændre lovforslaget.



4.2 Justering af skriftlighedskravet

Ankestyrelsen skriver i deres høringssvar, at Ankestyrelsen forstår den foreslåede regel sådan, at der på velfærdsaftalelovens område ønskes hjemmel til at meddele *afgørelser* om "mindre, begunstigende justeringer i hjælpen" *mundtligt*, og at reglen således alene går på, at borger ikke skal underrettes skriftligt om sådanne afgørelser. Ankestyrelsen foreslår, at dette tydeliggøres i lovbemærkningerne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Med det foreslåede 2. pkt. i § 9, stk. 3, i velfærdsaftaleloven kan kommunalbestyrelsen ved mindre, begunstigende justeringer i hjælpen undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom til borgeren. Som det fremgår af lovbemærkningerne vil kravene til skriftlighed i afgørelser om hjælp og støtte således svare til de krav, som gælder for alle andre kommuner, jf. § 89 i serviceloven.

På den baggrund finder ministeriet ikke anledning til at ændre lovforslaget.

4.3 Mulighed for forsøg med selvvisitation til tilbud, der træder i stedet for madservice

Dansk Erhverv skriver i deres høringssvar, at § 9 a, stk. 1, overordnet er positivt, da det styrker borgerens selvbestemmelse og valgmuligheder. Forslaget stiller dog også krav til en øget opmærksomhed på kommunens vejledningsforpligtelse, således at borgeren kan træffe oplyste valg om leverandør af mad. Kommunalbestyrelsen er forpligtiget til at oplyse modtageren om, hvilke godkendte leverandører borgeren kan vælge imellem. Dette skal kommunalbestyrelsen selvfølgelig stadig leve op til. Dansk Erhverv anbefaler således, at der skal være en opmærksomhed på at give borgeren en let tilgængelig oversigt over de forskellige tilbud samt informere borgeren om, hvordan man tilmelder sig tilbuddet.

Digitaliseringsstyrelsen noterer sig, at ministeriet angiver, at lovforslaget har implementeringskonsekvenser for kommunerne, hvis de vælger at gøre brug af muligheden for at fravige lovgivningen, som det foreslås i lovforslaget. Digitaliseringsstyrelsen anbefaler i den forbindelse, at implementeringskonsekvenserne specificeres yderligere for kommunerne, der gør brug af muligheden for at fravige lovgivningen. Digitaliseringsstyrelsen tager ministeriets vurdering af, at lovforslaget overholder principperne for digitaliseringsklar lovgivning til efterretning.

Ankestyrelsen bemærker, at praktisk støtte til madlavning i hjemmet er hjemlet i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 2, mens hjælp i form af madservice er hjemlet i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3. Ankestyrelsen forstår den foreslåede bestemmelse sådan, at den omfatter såvel praktisk støtte til madlavning i hjemmet som hjælp i form af madservice. Hvis dette er korrekt, skal Ankestyrelsen opfordre til, at dette gøres klart i lovteksten og alle steder i lovbemærkningerne, hvor der alene henvises til madserviceordninger. Hvis det derimod er hensigten, at det alene er madserviceordninger efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, der skal være omfattet af adgangen til selvvisitation, skal Ankestyrelsen opfordre til, at det beskrives nærmere i lovbemærkninger, hvad det indebærer.

Ankestyrelsen bemærker, at lovforslaget efter Ankestyrelsens vurdering, potentielt kan føre til, at borgere, der er henvist til at benytte sig af tilbuddet efter stk. 1, reelt ikke har nogen klagemuligheder i forhold til den pågældende borgers adgang til madservice. Ankestyrelsen forudsætter, at der som hidtil træffes en afgørelse over for borgere, som ansøger om madservice, men hvor kommunen vurderer, at borgeren ikke er berettiget til madservice. Styrelsen forudsætter derudover, at der som hidtil vil være adgang til at klage over disse afgørelser.

Ældre Sagen understreger i deres høringssvar, at det er Ældre Sagens opfattelse, at lov om retssikkerhed og administration på det sociale område fortsat gælder i frikommunerne. Derfor bemærker Ældre Sagen, at kommunerne bør indskærpes korrekt anvendelse af sagsbehandlingsreglerne i denne lov. Ældre



Sagen mener endvidere, at aldersgrænser generelt skal undgås, og at det skal være behovet for madservice og evnen samt lysten til at kunne selvvisitere sig, der til enhver til skal gå forud for rigide aldersgrænser.

Det Danske Madhus skriver i deres hørings svar, at de er bekymrede for, at de ældre, som er i næringsrisiko eller er underernærede, ikke får den hjælp, der skal til. Det Danske Madhus stiller spørgsmålstejn ved, hvordan man vil sikre, at borgere ikke overser muligheden for selvvisitation til madservice. Det Danske Madhus foreslår, at kommunen fortsat skal kunne garantere, at borgere får den rigtige ernæring, ved at borgerne efterfølgende bliver kontaktede af kommunens sundhedsfaglige for en ernæringsvurdering, som anbefalet i Sundhedsstyrelsens vejledning. Endelig er Det Danske Madhus ikke enige i vurderingen af, at erhvervslivet ikke bliver påvirket af ændringen, medmindre kommunerne bliver pålagt at orientere borgerne om de forskellige leverandørers tilbud.

Kost og Ernæringsforbundet bemærker i deres hørings svar, at det ikke er klart, hvad der konkret menes med "tilbud, der træder i stedet for madservice," og at det gør det vanskeligt at vurdere, hvilken betydning lovforslaget vil få i praksis, herunder, om forsøgsordningen kan tolkes som fx fritvalgsbeviser eller en ny form for levering af hjælp til borgerne. Kost og Ernæringsforbundet bemærker videre, at forbundet støtter arbejdet med at undersøge mindre bureaukratiske arbejdsgange, men at det samtidig er forbundets holdning, at det ikke må ske på bekostning af kvalificerede faglige vurderinger i forhold til borgernes individuelle ernæringsmæssige behov. Forbundet finder det ikke hensigtsmæssigt, hvis der ikke finder en faglig vurdering sted i forhold til fx hvilken kostform, diæt mv., som den ældre borger har behov for, og at den ældre borger vejledes i dette. Forbundet finder det uklart, hvordan det med selvvisitering sikres, at selvvisiterende borgere kommer til at modtage en kostform, der passer til deres funktionsniveau og behov.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Det fremgår af vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven, at kommunalbestyrelsen, som led i kommunalbestyrelsens generelle pligt, skal oplyse om muligheder for frit at vælge leverandør samt oplyse modtagere af hjemmehjælp om, hvilke godkendte leverandører af hjælpen borgeren kan vælge imellem. Dette gælder også for de tre kommuner omfattet af velfærdsaftaleloven. Det fremgår således også af lovforslagets bemærkninger, at brugen af selvvisitation vil kræve øget opmærksomhed på kommunens vejledningsforpligtigelse. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at kommunalbestyrelsen bør være opmærksom på at yde den fornødne vejledning til borgerne både om selve tilbudet, men også om hvordan man som borger foretager tilmelding.

Der henvises til høringsnotatets afsnit 3, hvoraf det fremgår, at der er foretaget justeringer i den foreslåede § 9 a, stk. 3, så det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse efter § 9, stk.1, når en borger ikke kan forventes selv at kunne tilmelde sig et tilbud efter dennes bestemmelses stk. 1, eller ikke ønsker at benytte et sådant tilbud.

Der henvises endvidere til lovforslagets bemærkninger, hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at være opsøgende i forhold til at yde den nødvendige hjælp til borgerne og fortage sædvanlig sagsoplysning i den henseende. Der henvises i øvrigt til lovforslagets bemærkninger pkt. 1, hvoraf det fremgår, at det af ansøgningen fra Viborg Kommune fremgår, at kommunen vil sikre, at borgerne fortsat får den hjælp, som de har brug for, samt at der ikke vil være borgere, som stilles ringere som følge af frisættelsen.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at Viborg Kommune i sin ansøgning beskriver, at ønsket om en fravigelse er begrundet i at ville lave forsøg med, at borgere kan visitere sig selv til madservice ved at tilmelde sig på en hjemmeside med henblik på at lette administrationen i visitationen. Ved at frisætte Langeland



Kommune, Middelfart Kommune og Viborg Kommune fra § 9, stk. 2, i velfærdsaftaleloven, ift. tilbud, der træder i stedet for madservice, vil kommunerne få frihed fra at skulle træffe afgørelse på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov.

Velfærdsaftaleloven understøtter tankegangen bag regeringens ambitioner om en omfattende frisættelse af den offentlige sektor, hvor der startes på ældreområdet. En velfærdsaftale indebærer, at kommunen og regeringen indgår en aftale om at frisætte kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere fra lovgivning mod, at kommunen også frisætter sig fra lokal regulering.

På baggrund af Ankestyrelsens hørings svar er det i lovforslaget blevet præciseret, at velfærdsaftalekommunerne kan undlade at træffe afgørelser om tilbud, der træder i stedet for madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, og i stedet give borgere mulighed for selv at tilmelde sig det tilbud, der træder i stedet for madservice. Dette er således en præcisering af, at hjemlen alene omfatter madserviceordningen og ikke praktisk støtte til madlavning i hjemmet i medfør af servicelovens § 83, stk. 1, nr. 2. Det er endvidere i bemærkningerne præciseret, at borgere, der ønsker at ansøge om praktisk støtte til madlavning i hjemmet, efter forslaget fortsat vil have mulighed for at modtage en afgørelse herom på baggrund af kommunens konkrete og individuelle vurdering.